

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 2840/05
08.03.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Николе Станојевића, Михаила Рулића, Звездане Лутовац и Предрага Трифуновића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА, против туженика ДЗ СЦГ ВП-ББ, кога заступа МО Одељење за имовинско правне послове – Одсек у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Нишу Гж. 397/05 од 30.03.2005. године, у седници већа одржаној 08.03.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ ревизија, укидају се пресуда Окружног суда у Нишу Гж. бр. 397/05 од 30.03.2005. године и пресуда Општинског суда у Нишу П бр. 3086/01 од 05.01.2004. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Нишу П бр. 3086/01 од 05.01.2004. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете због изгубљене зараде исплати износ од 1.271.346,80 динара и износ од 222.644,45 динара, све са каматом по закону, почев од 01.04.2002. па до коначне исплате, као и да му од дана пресуђења, па у будуће на име ренте исплаћује износ од 15.542,26 динара месечно, сваког месеца до петнаестог у месецу за претходни месец. Истом пресудом одлучено је да свака страна сноси своје трошкове парничног поступка.

Решавајући по жалби тужиоца изјављене на ту пресуду, Окружни суд у Нишу је пресудом Гж. 397/05 од 30.03.2005. године жалбу тужиоца одбио као неосновану а потврдио пресуду првостепеног суда.

Против те пресуде Окружног суда у Нишу тужилац је благовремено изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 386. ЗПП ("Службени лист СФРЈ" бр. 4/77 и "Службени лист СРЈ" бр. 3/02), у вези члана 491. став 4. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/04), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је за време служења редовног војног рока у Сплиту повређен ватреним оружјем од стране хрватских паравојних формација на дан 21.09.1991. године, због чега је трпео одређене физичке болове и стах, а као последица задобијене тешке телесне повреде код њега је дошло до наружености и до трајног умањења опште животне активности. Правноснажном пресудом суда тужена је обавезана да тужиоцу накнади нематеријалну штету по наведеним видовима у висини том пресудом досуђених новчаних износа.

Тужилац у овој парници тражи материјалну штету на име изгубљене зараде за период од 01.априла 1992. године, када му је истекао војни рок, па за наредних десет година до 01.04.2002. године, када је прецизирао тужбени захтев и то у новчаним износима од 1.271.346,80 динара и од 222.644,45 динара, као и новчану ренту почев од 01.04.2002. године па у будуће у износу од 15.542,26 динара месечно.

Даље, утврђено је да је тужилац у тренутку задобијене повреде био по струци електро-монтерски техничар, али да није био у радном односу, имао је уписан Електротехнички факултет и био је на првој години студија. Према налазу вештака медицинске струке код тужиоца постоји трајно умањење његове радно професионалне способности за око 50%, па због тога тужилац са својом квалификацијом електро-монтерског техничара инсталација и опреме неће моћи да се запосли и на тај начин да обезбеђује материјална средства за живот, иако је пријављен Заводу за тржиште рада. Тужиоцу је признато својство ратног војног инвалида пете групе са 70% инвалидитета и признато му је право на личну инвалиднину у износу од 28,83% од личне инвалиднине инвалида прве групе. Поред тога, тужиоцу је по решењу Комитета за привреду и друштвене делатности СО Зајечар признато право на месечна новчана примања у висини просечне зараде запослених у РС остварене у претходном месецу у односу на месец за који се врши исплата и то почев од 01.05.1992. године све док за то постоје законски услови. Та исплата се врши из буџета РС а по основу Уредбе о материјалном обезбеђењу и другим правима бораца ратних војних инвалида и цивилних инвалида рата из оружаних акција после 17.08.1990. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови закључују да је тужбени захтев тужиоца неоснован, јер се накнада материјалне штете због смањења радне способности не досуђује на основу постојања процента умањења радне способности, као последице повређивања, већ на бази постојања стварне штете изражене у негативној разлици у зарали коју је повнеђени примао пре повреде

постојања стварне штете изражене у негативној разлици у заради коју је повређени примао пре повреде и коју остварује после повређивања. Тужилац у време повређивања није био у радном односу, а већ прима, поред инвалиднине и просечну месечну зараду запослених у РС, па не постоји стварна штета изражена у напред наведеној негативној разлици. Такође не постоји ни штета у неоствареној разлици између садашњих примања и примања које би тужилац остварио као електроинжењер, с обзиром да тужилац факултет није завршио нити је радио као инжењер, те нису испуњени услови за примену одредбе члана 195. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда овакав закључак нижестепених судова се за сада не може као правилан прихватити.

Наиме, нижестепени судови нису правилно применили одредбу члана 195 ЗОО, којом је предвиђено да је одговорно лице дужно да накнади штету

лицу коме је због телесне повреде или нарушења здравља радна способност потпуно или делимично смањена, ако повређени због тога трпи штету у виду изгубљене или смањене зараде. Губитак радне способности представља у имовинско правном смислу штету, уколико услед тога повређени не може да остварује зараду, коју би, иначе, по редовном току ствари остваривао или могао да оствари својим радом. Такође и лице чија је могућност напредовања уништена или смањена, има право на накнаду штете од одговорног лица, ако услед ових последица трпи одређену штету. Уколико оштећени у време задобијене телесне повреде није још почео да привређује, може остварити право на накнаду штете због губитка зараде у будућности због смањене радне способности проузроковане телесном повредом, у време када би према нормалном току ствари и свим околностима могао отпочети да стиче ту зараду. То даље значи, да се не може прихватити став нижестепених судова да тужиоцу не припада право на накнаду штете за изгубљену зараду само због чињенице што у време повређивања није био у радном односу. Такође је неприхватљив и став нижестепених судова да тиме што је тужилац остварио право на личну инвалиднину и што му је признато право на месечна новчана примања у висини просечне зараде запослених у РС, сходно Уредби о материјалном обезбеђењу и другим правима бораца, ратних војних инвалида и цивилних инвалида рата из оружаних акција после 17.08.1990. године, не постоји стварна штета изражена у негативној разлици у заради коју је имао пре повреде и коју остварује после повређивања.

Ово са разлога што у поступку није утврђено да ли би тужилац са својом квалификацијом, да није дошло до његовог повређивања и умањења његове радне способности, по нормалном току ствари засновао радни однос и колико би износила његова зарада, те да ли би се у том случају појавила негативна разлика између садашњих примања која остварује и те зараде коју би остваривао. Тужилац је иначе истицао да би, да није било рањавања засновао радни однос у некој од радних организација у Зајечару и остваривао просечну месечну зараду електротехничара.

Поред наведеног и лицу чија је могућност напредовања уништена или смањена припада право на накнаду штете од одговорног лица, ако услед ових последица трпи штету. У том смислу, нижестепени судови су пропустили да утврде да ли би тужилац по нормалном току ствари, да није дошло до његовог повређивања а ценећи све околности овог случаја, завршио електротехнички факултет и у међувремену засновао радни однос као електроинжењер, те да ли због тога има право на накнаду штете. Стоји чињеница да тужилац тај факултет још није завршио, али је изостало утврђивање да ли би тужилац тај факултет завршио у одређеном року да до повређивања није дошло, односно да ли је због последица повређивања и због његове умањене радно професионалне способности такво напредовање искључено или отежано и продужено на одређено време и до када, или да факултет не би завршио и да до његовог повређивања није дошло.

Како је са аспекта правилне примене одредбе члана 195. и 192. став 1. ЗОО спорни правни однос нужно расправити у смислу примедби изнетих у овом решењу, то су обе нижестепене пресуде укинуге.

Пошто поступи по предњим примедбама и утврди све одлучне чињенице, првостепени суд ће донети нову одлуку о овој правној ствари.

На основу члана 395. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија,

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

нн